

Valtakunnallinen toimenpidekokonaisuus	Erityistavoite 9.1. Siirtymävaiheita ja koulutuksellista tasa-arvoa tukevien palveluiden parantaminen 4.3 Osallistamalla osaamista
Yhteyshenkilö (koordinaatio tms. hankkeen yhteyshenkilö ja rahoittajan vastuuhenkilö)	Rahoittava viranomainen Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus, yhteyshenkilöt: Marika Lindroth. Koordinoivan hankkeen yhteyshenkilö: Jutta Jaakkola, Taideyliopisto
Vastuullinen hallinnonala ja ministeriön vastuuhenkilön yhteystiedot	Opetus- ja kulttuuriministeriö: Merja Hilpinen
Toteutusaika	2014-2021

Toimenpidekokonaisuuden toteutuskatsaus 15.11.2018

Toimenpidekokonaisuudessa on ehkäisty nuorten syrjäytymistä sekä elinympäristöjen ja ryhmien eriytymisestä johtuvien erojen vaikutusta koulutuksen ja työelämän siirtymävaiheissa. Tähän liittyen on edistetty nuorten osallisuutta ja hyvinvointia arjen toimintaympäristöissä. Hankkeet ovat kohdistuneet koulutuksessa tai työelämässä oleviin tai sinne siirtyviin nuoriin (ml. työttömät ja työelämän ulkopuolella olevat) ja heidän elin- ja toimintaympäristössään vaikuttaviin toimijoihin, joita ovat oppilaitosten ohella kolmannen sektorin toimijat erityisesti kulttuuri-, liikunta- ja nuorisotoimen aloilla. Hankkeissa on hyödynnetty ja kehitetty em. kolmannen sektorin toimijoiden osaamista, joka vahvistaa monipuolisesti nuorten opiskeluvalmiuksia ja -motivaatiota.

Hankkeissa on myös hyödynnetty ja kehitetty oppilaitosten sekä nuorten kanssa toimivien julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin toimijoiden monialaista yhteistyötä, esim. LUODE-hankkeessa on rakennettu uudenlaista yrittäjyyskasvatusmallia ja uudistettu TET-sisältöjä yhteistyössä oppilaitosten ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Osallistava ja liikunnallinen teatteri -hankkeessa on lisätty teatteri- ja liikunta-alan sekä oppilaitosten ja sosiaalisen nuorisotyön moniammatillista yhteistyötä nuoria osallistavassa ryhmätoiminnassa. Hyvää seuraa - nuorten osallistaminen seuratoimintaan -hankkeessa rakennettiin laajalla jalkapalloseurojen verkostolla yhteistyömalli seurojen ja ammatillisten oppilaitosten väliseen yhteistyöhön osallistamalla nuoria seuran tapahtumiin. Hankkeen aikana yhteistyö kehittyi laajempaan seuran vapaaehtoistoiminnan opinnollistamiseen.

Valtakunnallisen toiminnan hyödyt näyttäytyvät verkostotoiminnassa, jossa kokemuksia, eri alueiden erityispiirteiden vaikutuksia ja yhdessä kehitettäviä käytänteitä jaetaan normaalin arjen lähiverkoston sijasta laajemmin. Esimerkiksi Museot innovaatioalustoina -hankkeessa on osallistettu koko valtakunnallista museokenttää. Toimiminen valtakunnallisissa verkostoissa on myös pakottanut hankkeita panostamaan tulosten muuttamiseksi käytänteeksi, joka varioituu eri alueille. Valtakunnallisuus näkyy myös siinä, että hankkeissa on mukana valtakunnallisia organisaatioita, joilla on hyvät edellytykset laajempaan käytänteiden jakamiseen. Valtakunnallisuuden näkökulma näyttäytyy siten, että monet hankkeet ovat panostaneet valtakunnallisen hyödynnettävyyden rakentamiseen. Tämä näkyy erilaisina oppimateriaaleina (mm. Näkymättömät-nuorten digitarinat -hankkeen Topit-verkkomateriaali ja Erityisnuoret ja digiajan osallisuuden kehittäminen-hankkeen mediatyöpajajärjestykset), toimintamalleina (mm. Vapaaehtoisena oppimassa -hankkeen Action -kirja ja Combo-hankkeen Työkykypassi-mobiiliapplikaatio) sekä työvälineinä (mm. Liaani-sujuvaa surffailua nuoruuden viidakossa -hankkeen arviointikehikko ja Luova ja osallistava Suomi -hankkeen 4V juurruttamisen malli). Valtakunnallista jakelua tehostetaan koordinaatiohankkeiden avulla, joiden materiaalit, seminaarit ja valtakunnallinen ammattilaisverkostoiden toiminta rakentavat siltaa hankkeiden ja niiden lähivaikutuksen ulkopuolelle olevien ammattilaisten välille.

- LUODE -hankkeen uudenlainen pedagoginen malli, jossa törmäytetään yrittäjäkasvatus taidekasvatuksen ja seikkailukasvatuksen sisältöjen kanssa, tulee osaksi osallistuvien organisaatioiden toimintaa ja jaetaan valtakunnallisesti nuorten kanssa työskentelevien ammattilaisten, nuorisotoimen ja koulun käyttöön ja uudet TET-paketit ovat jaettavissa valtakunnallisesti opo-verkostojen kautta koulumaailmaan.
- Hyvää seuraa-nuorten osallistaminen seuratoimintaan-hankkeen toimintamalli jalkapalloseuran ja oppilaitoksen yhteistyöstä jalkautetaan jalkapallokentälle. Mukana olleet seurajatkavat itse tahoillaan toimivien mallien toteuttamista ja suurin osa seuroista jatkaa oppilaitosyhteistyötä. Suomen Palloliitto koostaa omaan toimintaansa ohjeistuksen toimivista malleista ja liittää sen strategiaansa seurakehityksessä.
- DUUNI - vanhemmuuden työelämätaidot työelämävahvuudeksi -hankkeessa kehitettävä työnohjauksellinen e-valmennus, joka tukee nuorten ohjauksen parissa toimivia hyödyntämään osallistavia yksilö- ja ryhmänohjauksen menetelmiä (kuvalliset, liikunta- ja ilmaisutaidelähtöiset menetelmät) tulee hanketoimijoiden käyttöön ja myös yleisesti jaettavaksi.
- Osallistava ja liikunnallinen teatteri -hankkeessa syntyneet uudet toimintamallit tulevat osaksi organisaatioiden toimintaa, mm. opettajille suunnatut koulutukset, joissa opetellaan liikunnan ja ilmaisutaidon keinoin vuorovaikutusta sekä yhdessä toimimista, ja koulutukset, jotka vahvistavat nuorten kanssa toimivien ammattilaisten osaamista teatteri-ilmaisun ja sirkuksen saralla, jolloin he pystyvät hyödyntämään näitä työmuotoja jatkossakin nuorten kanssa. Hankkeen toimintamallit kootaan käsikirjaksi, joka on yleisesti hyödynnettävissä.
- Luova ja osallistava Suomi -hankkeessa tehtyä 3*3 yhteisöllisen arvioinnin välinettä käytetään Osuma- ja SOKRA-hankkeiden asiakashankkeissa parhaillaan meneillään olevassa projekti-päälliköiden yhteisessä kehittämisfoorumissa.
- Luova ja osallistava Suomi -hankkeen aikana kehitettyä juurruttamisen 4V mallia käytetään hankkeiden vaikuttavuuden vahvistamisen mallina.
- Hankkeissa on em. lisäksi kehitelty erilaisia materiaaleja, jotka ovat hyödynnettävissä, esim. NÄKYMÄTTÖMÄT-hankkeen verkkomateriaali, Vapaaehtoisena oppimassa -hankkeen Action-kirja sekä Combo-hankkeen työkykypassi-mobiiliapplikaatio.

Käytännön kehittäminen tapahtuu alueellisesti myös kaikissa valtakunnallisissa hankkeissa ja tulokset juurtuvat organisaatioiden alueellisen tai paikallisen toiminnan osaksi. Osuma-koordinaatiohanke on yhdistänyt valtakunnallisten hankkeiden toimintaa alueellisten toimijoiden kanssa erilaisissa tilaisuuksissa, jotka on otettu positiivisesti vastaan ja ne on havaittu hyväksi tavaksi edistää dialogia alueellisten ja valtakunnallisten hankkeiden välillä. Osuma-koordinaatiohankkeen alueellinen linkki vahvistuu SOKRA-, Kohtaamo- ja Zoomi-koordinaatiohankkeiden kanssa tehtävän yhteistyön kautta, koska kyseisillä koordinaatiohankkeilla on vahvaa alueellista toimintaa.

Linkkejä toimenpidekokonaisuudesta kertoville verkkosivuille

[Rakennerahastot.fi](#), [OSUMA-koordinaatiohanke](#), [Combo](#), [Erityisnuoret ja digiajan osallisuuden kehittäminen](#), [Osallistava ja liikunnallinen teatteri](#), [Museot innovaatioalustoina](#)

[Osallistamalla osaamista -hankkeet listattuna RR-tietopalvelussa](#)